

2018-08-30
N2018/04592/MRT

Näringsdepartementet

Transportstyrelsen
601 73 Norrköping

Uppdrag att utreda säkerhetshöjande åtgärder för korta dragbilar

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Transportstyrelsen att ur ett trafiksäkerhetsperspektiv utreda lastbilar med två och tre axlar till vilken det kopplats en påhängsvagn, och fordontågets längd inte överskrider 16,5 meter och vid behov föreslå åtgärder, inklusive regelförändringar, som främjar en ökad trafiksäkerhet.

Transportstyrelsen ska analysera i vilken omfattning dessa fordonskombinationer orsakar olyckor och framkomlighetsproblematik under olika väder- och vägförhållanden. Uppgifterna ska jämföras med motsvarande uppgifter för andra typer av lastbilskeppage. I uppdraget ingår även att kartlägga tekniska lösningar på exempelvis bromssystem och stabilitetssystem som kan bidra till förbättringar för trafiksäkerheten och analysera om krav bör ställas på att sådana ska användas. Vidare ingår det i uppdraget att vid behov föreslå andra regelförändringar som bedöms vara effektiva för att förbättra trafiksäkerheten och framkomligheten med avseende på användningen av lastbilar med två och tre axlar till vilken det kopplats en påhängsvagn, och fordontågets längd inte överskrider 16,5 meter.

Analysen ska inkludera konsekvenser av de författningsändringar som föreslås vad gäller trafiksäkerhet, framkomlighet samt de samhälls-ekonomiska konsekvenserna samt konsekvenserna för privata och offentliga aktörer. Analysen ska vidare inkludera konsekvenser vad gäller bränsleförbrukning, klimat och miljö.

Vid genomförande av uppdraget ska Transportstyrelsen inhämta synpunkter från berörda myndigheter, branschföreträdare och eventuella berörda fackförbund.

Transportstyrelsen ska redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 1 juni 2020.

Skälen för regeringens beslut

Det transportpolitiska hänsynsmålet innebär bl.a. att transportsystemets utformning, funktion och användning ska anpassas till att ingen ska dödas eller skadas allvarligt (prop. 2008/09:93). För vägtransportområdet finns även ett etappmål som innebär att antalet omkomna ska halveras och antalet allvarligt skadade minskas med en fjärdedel mellan 2007 och 2020.

Trafiksäkerhet är ett prioriterat område för regeringen. Den 1 september 2016 fattade regeringen beslut om inriktningsdokumentet Nystart för Nollvisionen. I inriktningsdokumentet konstateras att en rad åtgärder och arbetssätt har bidragit till färre omkomna och allvarligt skadade i trafiken, men att trafiksäkerhetsarbetet måste intensifieras och ytterligare åtgärder vidtas för att gällande mål ska kunna nås. En angelägen åtgärd är att se över säkerheten för fordonskombinationer som är särskilt olycksdrabbade.

Det har under senaste åren uppmärksammats problem med lastbils ekipage med dragbilar med kort axelavstånd. EU-lagstiftning om längdbegränsningar av lastbilar bidrar till att dragbilar tillverkas korta för att maximera längden av transporterbart gods. Fenomenet, som observerats under många år, kallas för fällknivseffekten (*jackknifing*) på grund av liknelsen med en hopfällbar fickkniv. En orsak till förekomsten är den stora viktskillnaden mellan dragfordonet och påhängsvagnen. Det korta axelavståndet ger sämre förutsättning att förhindra fällknivseffekten och försämrar longitudinell stabilitet i övrigt. Vidare har utveckling av material och konstruktioner över tid minskat dragbilars vikt vilket möjliggjort att godset som transporteras kan väga mer.

Utöver stabilitetsproblem har dragbilar med kort axelavstånd även orsakat problem med framkomlighet vintertid. Regeringen har i dag beslutat om krav på vinterdäck för samtliga axlar och släpvagnar. De nya kraven träder i kraft inför vintersäsongen 2019/20.

Det sker en pågående utveckling av bromssystem och stabilitetssystem och det kan finnas tekniska lösningar som förbättrar situationen. Vidare skulle tillståndet av en ökning av dragbilens längd, vikt och fler axlar i internationell trafik kunna innebära en trafiksäkerhetsförbättring.

Det finns därför skäl att utreda omfattningen av problemet med dragbilar med kort axelavstånd och vid behov föreslå åtgärder, inklusive regel- förändringar, för att öka trafiksäkerheten.

På regeringens vägnar

Tomas Eneroth

Marlene Deogan

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM och EUK

Justitiedepartementet/PO

Finansdepartementet/BA

Miljödepartementet/KL

Näringsdepartementet/FÖF, RS T, EUI, SUBT och TIF